

Kodin ja koulun yhteistyö

Merja Kuosmanen 9.3.2022

Keskustele ja pohdi

Millaista on hyvä kodin ja koulun välinen yhteistyö?

Mitä se pitää sisällään?

Miten voin opettajana edistää sitä?

Koulun toimintakulttuuri luo perustan kodin ja koulun yhteistyölle

- Kodin ja koulun välinen yhteistyö on tärkeää jo ensimmäisestä eskari- ja koulupäivästä lähtien. Kodin ja koulun yhteistyö tulisi jäsentää jatkumona, jonka eri vaiheissa yhteistyöllä voi olla erilaisia tehtäviä ja muotoja. Kodin ja koulun yhteistyössä lähtökohta on oppilaan hyvä, turvallinen arki sekä oppimistavoitteiden ja opiskelumotivaation tukeminen.
- Oppilaiden huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ja osallistua koulun arkeen, koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen yhdessä koko koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Avoin ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri sekä kouluyhteisöön kuulumisen kokemus ovat tärkeitä kodin ja koulun yhteistyössä ja edistävät yhteisvastuullista kasvatusta. OPH

Käytännön toimia, joilla opettaja edistää yhteistyötä

- Esiopetuksen ja koulun järjestäjän/opettajan suuri vastuumatalan kynnyksen yhteydenoton ja –pidon mahdollistaminen
- Jatkuva informaatio (toiminta, käytänteet, tavoitteet, menetelmät, oppimisen arviointi jne.)
- Säännöllinen tapaaminen ja keskustelu- edistää oppilaan tuntemusta
- Laajemmin oppilashuolto mukana

Esim.

- Viikkotiedotteet + muu viestintä
- Perhetapaamiset
- Arviointikeskustelut
- Arviointivihkot - vastavuoroisuus
- Yhteiset toiminnalliset tapahtumat
- Vanhempain- ja perheillat (luokkakohtaiset ja koko koulun tapahtumat)
- Wilma

Pedagogiikan avaaminen kodeille konkretian kautta tärkeää

Esimerkki oman pedagogiikan painotusten avaamisesta huoltajille:

Luokan käytänteitä

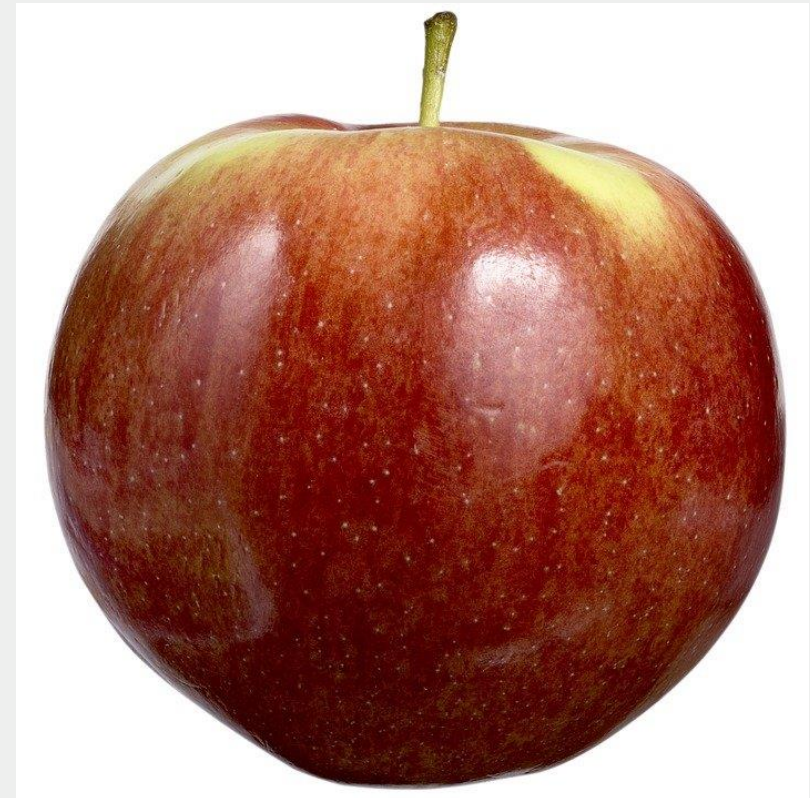
- rutiinit päivän alituksessa luovat alkuopetusikäiselle turvaa (aamujutut jne.)
- luokassa painotetaan kohteliasta ja ystävällistä käytöstä joka tilanteessa (aikuisen malli myös tärkeä!)
- avoimuus, keskustelu, rohkeus olla oma itsensä..kerrotaan paljon omista tunteista ja asioista sekä kuunnellaan toisia - aikuiset eivät tee lasten ”puolesta”, eivätkä anna valmiita vastauksia (ajattelemaan, omatoimisuuteen, aloitteellisuuteen ja ongelmanratkaisuun kehittäminen tärkeää)
- joka viikolla jaetaan viikkotiedote koteihin; viikko/ päivä käydään myös lasten kanssa läpi. (tavoitetietoisuus)
- pyritään luomaan viikoista eheyttäviä kokonaisuuksia (eheyttävä oppiminen, laaja-alainen osaaminen)
- viikkoteemat voivat nousta myös lasten ajatuksista ja ideoista (luokassa aitoon lapsilähtöisyyteen pyrkivä kasvatusajattelu)
- arviointivihkot käytössä (vastavuoroisuus vanhempien kanssa)
- TVT painottuu (tieto- ja viestintäteknologia nivoutuu äidinkielen ja kirjallisuuden sisältöalueisiin/ I Pad / ei sitouduta liikaa oppikirjoihin)
- ilmaisukasvatus painottuu - pyritään luomaan avoin, suvaitsevainen ja avoin ilmapiiri, jotta kaikilla olisi hyvä ja turvallinen koulutie

Esimerkkejä ekaluokan vanhempainillan sisällöstä

[..\vanhilta1lk.pdf](#)

[..\5.lkvanhempainilta.pdf](#)

Miten koteja aktivoidaan?

- Lähtökohtana korostaa oman lapsen oppimisen tuen merkitystä – ydin aina se, että omat huoltajat tuntevat lapsensa parhaiten – tehdä merkitys yhteistyölle
- Läsnäolo
- Kuuntelu
- Arvostus
- Ammatillisuus, asiakeskeisyys- mutta kuitenkin tunneherkkyys
- Yhteinen keskustelu ja jakaminen – lämmin, avoin ja luottamuksellinen suhde syntyy vain riittävästä ja aidosta kohtaamisesta

Keskustele ja pohdi

Yhteistyön haasteita?

Ratkaisukeinoja?

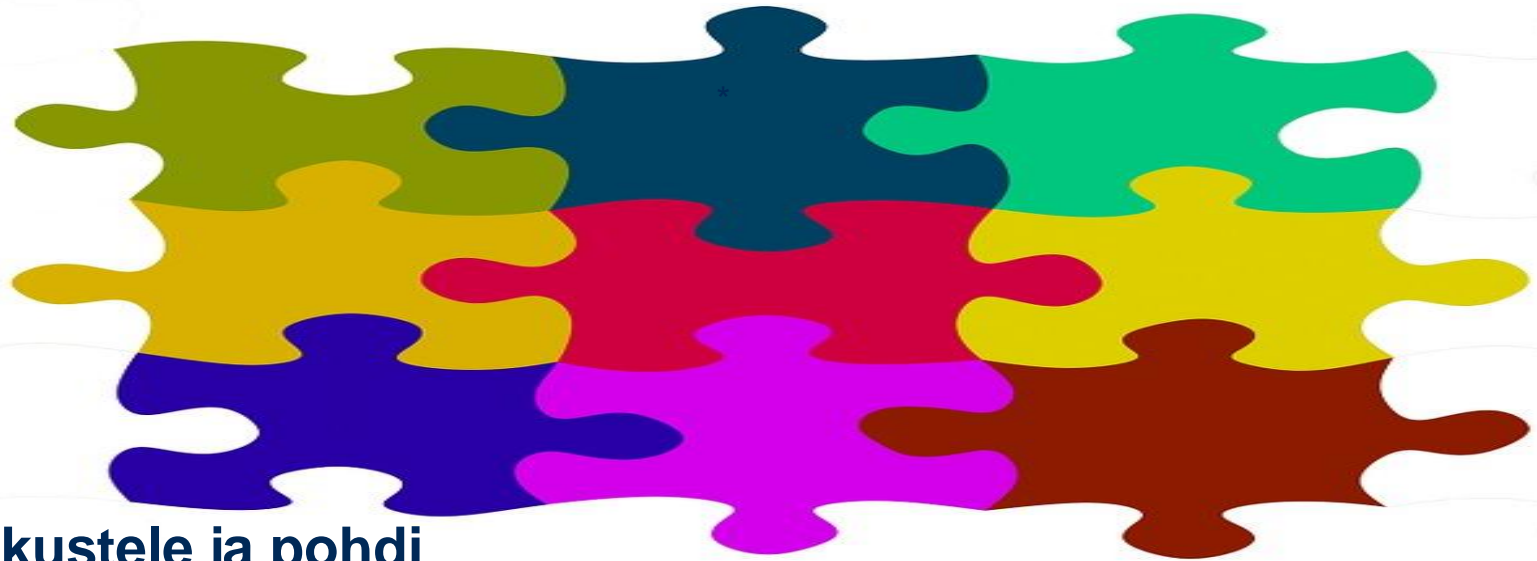

Moniammatillinen yhteistyö

"Jokaiseen opettajankoulutukseen pitäisi saada oppilashuollon kurssi, jossa opeopiskelijat voisivat harjoitella moniammatillista yhteistyötä jo opiskeluaikana."

luokanopettaja

Keskustele ja pohdi

*Mitä moniammatillisuus on osana
esiopetusta ja perusopetusta?*

Miten toteutetaan koulun arjessa?

Moniammatillinen yhteistyö

Kaiken lähtökohta:

Kuinka voin edistää oppilaan kasvua , kehitystä ja oppimista parhaalla mahdollisella tavalla?

Oppilashuoltotyö

- Uudistettu 2014 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287>
- Oppilas- ja opiskelijahuollolla tarkoitetaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa yhteistyössä koulun eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on luoda terve ja turvallinen oppimisympäristö sekä edistää kouluyhteisön hyvinvointia.
- Oppilas- ja opiskelijahuoltotyö jakautuu **yhteisölliseen**, ennaltaehkäisevään koko yhteisön hyvinvointiin tähtäävään työhön ja **yksilökohtaiseen**, oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen tukemisen sekä koulunkäynnin sujuvaksi etenemiseksi tehtävään työhön.
- Laadukas ja tavoitteellinen oppilashuoltotyö vaatii monipuolista moniammatillista yhteistyötä.

Moniammatillisen yhteistyön toimijat

- Yksilön oppimisen tukemisen edellytyksenä on toimiva moniammatillinen yhteistyö. Moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuu kasvatus- ja sosiaalialan sekä terveydenhuollon ammattilaisia yhdessä huoltajien kanssa. Yhteistyössä suunnitellaan miten lapsen tarvitsema tuki järjestetään, millaisiin sisältöihin ja tavoitteisiin tähdätään ja miten tuen vaikutusta lapsen taitojen kehittymiseen seurataan. Yhdessä myös sovitaan, ketkä vastaavat eri toiminnoista.
- Oppilashuoltotyö-oppilashuoltotyöryhmien säännöllinen kokoontuminen (nivelvaiheet, eri tuen vaiheet; yleinen, tehostettu ja erityinen tuki)
- oppilashuoltoryhmään kuuluu usein päiväkodin/koulun johtaja, erityisopettaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, tarvittaessa lastensuojelun työntekijä sekä opettaja. Kouluissa ryhmässä toimii usein lisäksi koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Tarpeen mukaan ryhmään voidaan kutsua myös muita asiantuntijoita.
- Kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä lasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat ottaa osaa ne lapsen opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin lapsen asian käsittely välittömästi kuuluu. Koulussa lasten asiat otetaan oppilashuoltoryhmän käsittelyyn huoltajien ja lapsen suostumuksella.
- Lisäksi oppilashuoltoryhmä koordinoi ja kehittää koulunsa oppilashuoltoa yleisesti.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

- Hyvinvointi on keskiössä vallitsevissa opetussuunnitelman perusteissa.
- Hyvinvoinnin ja turvallisen arjen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaa **moniammatillinen asiantuntijaryhmä**.

Jyväskylässä on opettajien muodostama hyvinvointiverkosto, mikä toimii yhteistyössä mm. Jyväskylän yliopiston OKL:n kanssa. Hyvinvointiverkosto on kehittänyt hyvinvointioppimisen vuosikellon, jota hyödynnetään koulun vuosisuunnittelussa. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä, oppilaskunta ja huoltajat osallistetaan vuosikellon sisältöihin sopivissa kohdissa ja vanhempainiltoja kehitetään osallistaviksi, dialogisiksi kohtaamisiksi.

Koulun toimintakulttuurin arviointimenetelmiä ja hyvinvointiprofiilia kehitetään. Itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen opetuksessa käytetään lapsilähtöisiä ja osallistavia opetusmenetelmiä. Hyvinvointikyselyt ja -keskustelut toteutetaan osana arviointikeskustelua sovituilla vuosiluokilla.

- Pedagogisessa hyvinvoinnissa oppiminen ja hyvinvointi voidaan hahmottaa yksilön kasvu- ja kehitysprosessin eri ulottuvuuksina. Riittävä hyvinvointi on tavoitteen suuntaisen oppimisen edellytys ja toisaalta oppiminen mahdollistaa sellaisen toiminnan muutoksen, joka edesauttaa hyvinvointia. Pedagoginen hyvinvointi tarkoittaa positiivisia tunnekokemuksia, jotka tukevat oppimisen prosesseja ja edistävät yksilön kokonaisvaltaista kehitystä.
- Pedagogisella hyvinvoinnilla on kaksi ulottuvuutta: tunnetuki ja opetuksellinen tuki

[Peda.net/Jyväskylän kaupunki/ OPS](https://peda.net/Jyväskylän_kaupunki/)

Esim. ARJEN TAIDOT-vuosikello, Jyväskylän kaupunki perusopetuksen vuosiluokat 1.-2.

MINÄ ITSE JA MINÄ RYHMÄSSÄ elokuva

Tavoitteet

- harjoittelee ryhmässä toimimista
- itsetuntemuksen alkeet

Sisällöt

- ryhmään kuuluminen; luokkaan kuuluminen, ilmapiiri
- itsetuntemus; Kuka minä olen? Mistä pidän? Mitä osaan?

Materiaali

Hyvää mieltä yhdessä käsikirja sv. 17-24, 85-94

Kaveritaidot kaikille. Opas luokanopettajalle. MLL

Lajunen Turvataitoja lapsille.

www.kivakoulu.fi

Vuosikello

MINÄ KOULULAISENA syyskuu

- päivän rytmi; lukujärjestys
- koulun tilat
- säännöt (koulu, iltapäivätoiminta, koti, harrastukset)
- turvallinen koulumatka

Hyvää mieltä yhdessä käsikirja sv. 49-56

www.edu.fi. ihmisterveysoppi

Lajunen Turvataitoja lapsille.

Uusitalo-Malmivaara Huomaa hyvä!

Vuosikello

TURVASSA YKSIN JA YHDESSÄ

lokakuu

- turvaverkko; ketkä kuuluvat turvaverkkoon
- kaveri-tunnetaidot; Miten saan kavereita?
- välittämisen taito

Materiaali

Hyvää mieltä yhdessä käsikirja sv. 33-40

www.liikenneturva.fi

MINÄ JA TUNTEET

marraskuu

- perustunteet; niiden tunnistaminen, nimeäminen ja ilmaiseminen
- omassa kehossa tuntevat perustunteet; Miltä minusta tuntuu?

Vuosikello

MINÄ LIIKKUJANA
joulukuu

Myönteinen suhtautuminen liikkumiseen

Kouluikäisen terveyden polku (materiaali)

wellou.fi

www.liikkuvakoulu.fi

www.tervekoululainen.fi

MINÄ JA MEDIA
tammikuu

turvallinen ja iänmukainen median käyttö

Mediametka.fi

Vuosikello

MINÄ JA RAVINTO helmikuu

- terveellinen, monipuolinen ruoka ja ruoka-ajat
- aistien kautta ruokailemaan
- ruokailu sosiaalisena yhdessäolon muotona

Kouluikäisen terveyden polku (materiaali)

Aistien avulla ruokailemaan. Sapere menetelmä. 2009

wellou.fi

www.tervekoululainen.fi

KASVAN JA KEHITYN maaliskuu

- elämänkaari; lapsesta koululaiseksi
- Yksilölliset erot ovat rikkaus

Vuosikello

MINÄ JA TERVEYS huhtikuu

- henkilökohtainen hygienia

MINÄ JA TURVALLINEN ARKI toukokuu

- oman hyvinvoinnin arviointi
- hyvinvoinnin itsearviointi; Onko hyvinvoinnissani tapahtunut muutosta

[Suomen Mielenterveysseuran materiaalit](#)

[Liikkuva koulu](#)

[Edu.fi: Tunteesta tunteeseen](#)

[Lajunen ym. Turvataitoja lapsille](#)

[Mediametka-opetusmateriaalit](#)

[Edu.fi: Turvanetti](#)

itsearviointi materiaalit (mielenterveyskäsi)

Moniammatillinen yhteistyön toteuttaminen arjessa

- Oppilashuollon moniammatillinen yhteistyö: erityisopettajan, terveydenhoitajan, koulukuraattorin kanssa päivittäin
- Henkilöstön välinen, oma työyhteisö (tietotaidon jakaminen vs. opetustyö)
- Laaja sidosryhmäverkosto (huoltajat, terveys- ja sosiaalitoimen yhteistyötahot jne.)
- Erilaiset tiimityön mallit – samanaikaisopetus
- Nivelvaiheen/ siirtokeskustelut (luvanvaraiset)

Esimerkkejä haastavista tilanteista

- Vaikka kiinnipitotilanteet tai oppilaiden aggressiivinen käytös on onneksi varsin harvinaista, tulee välillä tilanteita, joissa joudutaan oppilasta rajaamaan fyysisesti. Siksi on aika ajoin hyvä lukea ohjeistusta miten näissä tilanteissa vastuut ja velvollisuudet myös lain näkökulmasta eri työntekijäryhmien välillä jakaantuvat ja kuinka näissä tilanteissa tulisi menetellä. Tärkeää on myös olla selvillä, kuinka näiden tilanteiden jälkihuolto toimii: miten ja kenelle kiinnipitoilmoitukset tehdään, miten vanhemmille tiedotetaan tilanteesta ja jos opettaja tai oppilas on vahingoittunut tilanteessa, miten toimitaan.
- OAJ:n linkissä on hyvää informaatiota ja toimintaperiaatteita kurinpitotilanteissa tai oppilasta voimakeinoin rajattaessa. Koulujen oppilashuoltoryhmien vastuulla on päivittää ja suunnitella jatkuvaa koulutusta opettajille ja muulle henkilöstölle esim. ko. asiaan liittyen.
- <https://www.oaj.fi/arjessa/opettajan-vastuut-ja-velvollisuudet/opettajan-oikeudet-ja-velvollisuudet-kurinpitotilanteissa/#jos-joudut-kayttamaan-voimakeinoja>

Opetuksen ja etäopetuksen järjestämisen haasteita korona-aikana monialaisen oppilashuollon näkökulmasta

Etäopetukseen varautuminen koulupsykologin ja kuraattorin työn näkökulmasta:

- Esim. koulukuraattorin ja koulupsykologin kaikki etätyövälineet monipuolisesti ja luovasti käyttöön; wilma, puhelin, kokouspuhelut, teams, zoom jne.
- oppilashuollon psykologin/ kuraattorin/ terveydenhoitajan selkeä työnjako ja erityisesti sopiminen, kuka on yhteydessä mihinkin huoliperheeseen/ -oppilaaseen ja kyseisiin opettajiin
- Yleisesti tärkeää korostaa selkeyttä ja informatiivisuutta koteihin ja oppilaille tehtävään viestintään oppilashuoltopalvelujen toimimisesta sekä rohkaista olemaan herkästi yhteydessä
- opettajille tarvitaan lisäohjausta tuen saamisesta ja perheiden auttamisesta, muistutettava omasta jaksamisesta huolehtimisesta ja tiiviistä yhteistyöstä oppilashuollon toimijoiden kanssa
- koulukuraattori: sosiaalisten suhteiden ylläpitämisen tukeminen poikkeusolosuhteissa
- tietoa kaupungin tms. palveluista esim. Wilman tiedotteisiin

Opetuksen järjestäminen kriisiaikana/etäopetuksessa

- erityisesti poissaolojen selvittäminen ja lähiopetukseen siirtäminen ennakoiden, jos etätyöskentelyssä on paljon haasteita
- huoliperheisiin säännöllinen yhteys ja koulun ulkopuolisten tukitahojen toiminnan varmistaminen
- kriisiryhmän aktiivinen ja nopea toiminta
- etäyhteydet omiin kollegoihin kokemusten ja ideoiden jakamiseksi
- omasta hyvinvoinnista huolehtiminen tärkeää – jotta jaksaa tukea muita, on huolehdittava omasta jaksamisesta

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kiitos!